

Predkladacia správa

Správu o stave a vývoji finančného trhu za prvý polrok 2020 predkladá Národná banka Slovenska po jej schválení Bankovou radou NBS na základe povinnosti, ktorá Národnej banke Slovenska vyplýva z §1 ods. 3 písm. i) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov.

Predkladaná správa obsahovo nadväzuje na Správu o stave a vývoji finančného trhu za rok 2019 a čiastočne aj na Správu o finančnej stabilite k máju 2020. Cieľom tejto správy je primerane informovať o aktuálnych trendoch a rizikách v slovenskom finančnom sektore, aktuálne najmä s ohľadom na vplyv pandémie.

Správa je rozčlenená do štyroch kapitol podľa jednotlivých častí finančného sektora. Zameriava sa na hlavné trendy, hospodárenie finančných inštitúcií a riziká, ktorým sú vystavené. Primárne popisuje vývoj v prvom polroku 2020 v kontexte pandémie koronavírusu a jej vplyvu na domáci finančný sektor.

Vzhľadom na aktuálnu situáciu správa analyzuje vplyvy predovšetkým na bankový sektor. Dominantným rizikom pre bankový sektor v tejto kríze bude riziko zlyhávania úverov. Podiel zlyhaných úverov v sektore domácností aj podnikov zotrval zatiaľ na svojich minimách. V prípade domácností pomohol predovšetkým odklad splátok úverov, ktorý poskytol dodatočný čas na preklenutie zhoršenej finančnej situácie. Odklad splátok využili najmä domácnosti z najviac postihnutých ekonomických odvetví a tie, ktoré boli pred krízou výraznejšie zadlžené. Odhad budúceho vývoja nesplácaných úverov podlieha výraznej neistote, napriek tomu doterajší vývoj nasvedčuje, že nárast by mal byť v porovnaní s pôvodnými odhadmi miernejší.

Od nástupu krízy zaznamenali viaceré dôležité ekonomické odvetvia výrazné prepady tržieb. Koniec prvého polroka však priniesol už pomerne výrazné zlepšenie situácie vo vývoji tržieb podnikov. Vďaka podporným opatreniam a postupnému zlepšovaniu finančnej pozície podnikov odhadujeme, že zlyhať by mohlo približne len 3,5 % úverov podnikov. K oživeniu prišlo aj v zahraničnom obchode, keď po výraznom prepade obchodnej aktivity počas prvých mesiacov krízy dosiahol export v júni takmer porovnateľný objem s predchádzajúcim rokom. K celkovému oživeniu podnikového sektora by malo napomôcť aj využívanie vládnych garančných schém. Z hľadiska stability podnikového sektora je však dôležité, aby zrušením možnosti čerpať výhody z poskytnutých foriem pomoci nevznikol dodatočný šok, ktorý by ohrozil krehké oživenie ekonomiky.

Na zmiernenie dosahov koronakrízy bolo vo finančnom sektore promptne prijatých viacero opatrení. Európsky výbor pre systémové riziká odporučil orgánom dohľadu obmedziť rozdeľovanie zisku počas trvania pandémie COVID-19, na čo NBS reagovala vydaním odporúčania č. 1/2020 o distribúcii vlastných zdrojov a zisku bankami a poisťovňami. NBS tiež pristúpila k zníženiu proticyklického kapitálového vankúša. Najskôr v apríli 2020 zrušila svoje rozhodnutie o jeho zvýšení a následne v júli 2020 pristúpila k jeho ďalšiemu zníženiu o 0,5 p. b. na 1 % s termínom účinnosti od 1. 8. 2020. Cieľom NBS je vzhľadom na situáciu zlepšiť predpoklady pre oživenie hospodárstva a stabilitu finančného sektora.

Banky tak majú v súčasnosti dosť kapitálu aj likvidity, aby mohli pokračovať v úverovaní. V kontexte pokračovania financovania ekonomiky považujeme za dôležité aj Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom financií SR a Slovenskou bankovou asociáciou, v ktorom sa banky zaviazali v nasledujúcich rokoch podporovať ekonomiku prostredníctvom úverovania ako aj k zodpovednej dividendovej politike ako náhrady za zrušenie bankového odvodu. Práve

zrušenie bankového odvodu má zásadný pozitívny význam nielen pre stabilitu bankového sektora, ale aj na jeho schopnosť poskytovať úvery podnikom a domácnostiam.

V poistnom sektore sa koronakríza prejavila najmä poklesom predpísaného poistného v životnom poistení, poklesom finančného výsledku a znížením nákladov na poistené plnenia tak v životnom poistení, ako aj v poistení áut. Doteraz sa však nematerializovali ďalšie riziká potenciálne spojené s pandémiou, najmä riziko možného zníženia investičných ratingov a riziko výrazného zvýšenia škodovosti v poistení zabezpečenia príjmu či poistení úveru.

Výkonnosť dôchodkových a podielových fondov zaznamenala v dôsledku koronakrízy mimoriadne volatilné obdobie. Koronakríza spôsobila výrazný prepád globálnych finančných trhov. Neskôr došlo k čiastočnej kompenzácii týchto strát. Najviac boli zasiahnuté fondy s výraznejším podielom akciovej zložky. Napriek tomu, že straty niektorých fondov boli krátko po vypuknutí koronakrízy pomerne významné, výbery podielov z podielových fondov boli v porovnaní s trhovými turbulenciami v r. 2008 výrazne nižšie.

Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania vzhľadom na jeho informatívny charakter.

Predložený materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyv na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na informatizáciu spoločnosti ani vplyvy na služby verejnej správy pre občana.